MUHAMMED BİN SELÂM EL-BÎKENDÎ

Mâverâünnehir’de yetişmiş meşhûr hadîs âlimlerinden. İsmi, Muhammed bin Selâm bin Ferec es-Sülemî’dir. Künyesi, Ebû Abdullah’dır. Bîkendli olduğu için “Bîkendî” denir. Bîkend, Buhârâ yakınlarında bir yerin adıdır. Hadîs ilminde ve diğer ilimlerde büyük bir âlimdir. 227 (m. 841) senesinin Safer ayında 64 yaşında iken vefât etti.

O, Ebû İshâk el-Fezârî, Abdullah bin İdrîs, Huşeym, Mervân bin Muâviye, Abdullah İbni Mübârek, Abd-ül-A’lâ bin Abd-il-A’lâ, Abdülvehhâb es-Sekafî, İsmail bin Iyâş, İsmail bin Ca’fer, İbn-i Uyeyne, Hâlid bin Abdullah, Yezîd bin Hârûn ve daha bir çok âlimden ilim alıp, hadîs-i şerîf rivâyet etti. Kendisinden de oğlu İbrâhîm, İmâm-ı Buhârî, Abdullah İbni Abdurrahmân ed-Dârimî, Ubeydullah bin Vâsıl, Ebû Tâhir Esbât el-Yesa’, Ahmed bin Abdurrahmân bin Îsâ es-Sekâfî ve diğerleri ilim aldılar ve hadîs-i şerîf rivâyet ettiler.

Muhammed bin Selâm, hadîs imamlarının büyüklerinden idi. Hadîs-i şerîf öğrenmek için çok yer dolaştı. İbn-i Hibbân ve Mâkûle, onun sika (güvenilir) bir râvi olduğunu bildirdiler. Yahyâ bin Yahyâ şöyle anlatıyor: “Horasan’da iki ilim hazinesi vardı. Bunlardan bin İshâk bin Râheveyh ve diğeri ise Muhammed bin Selâm el-Bîkendî’dir.” Sehl bin Mütevekkil, onun; “İlim öğrenmek ve yaymak için seksenbin dinar harcadım” dediğini bildirmektedir. Ubeyd bin Şüreyh, ondan; “Ben, 5000 civarında hadîs-i şerîf ezberledim” dediğini bildirmekte ve “Abdullah bin Selâm, büyük hadîs âlimlerindendi. O çok hadîs-i şerîf ezberlemiş, bunun için birçok seyahatler yapmıştır. Her ilimde çeşitli eserleri vardır. Onunla Ebû Hafs-ı Kebîr arasında yakın dostluk vardı. Halbuki ictihâdları farklıydı” dedi.

Gencer Târihi müellifi de, onun hakkında; “O, her ilme âit eser yazmıştır” demektedir.

İbn-i Ebî Hatim şöyle anlatıyor: Babama onu sordum. Babam da: “O sika, sadûk (rivâyetlerinde sağlam ve doğru) bir râvidir” dedi.

Birgün kendisine birisi geldi ve: “Ey Ebû Abdullah! Ben cinlerin sultânının elçisiyim. Sultânımız sana selâm ediyor ve diyor ki: “Senin bütün meclislerinde, cinler insanlardan fazladır.”

Sohbetlerinde cinler de bulunur, ondan istifâde ederlerdi.

Cinlere de fetvâ verirdi.

□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□

1) Mu’cem-ül-müellifîn cild-10, sh. 42

2) Tehzîb-üt-tehzîb cild-9, sh. 212

3) Tezkiret-ül-huffâz cild-2, sh. 422

4) El-A’lâm cild-6, sh. 146

5) Şezerât-üz-zeheb cild-2, sh. 57